

Distopik Şafağın Arifesinde 2024- Kaan Kutlu Ataç

Sevgili Okur,

2024'ün bilinmeyenine doğru bu yeni yolculuğa çıkarken, bana ayrılan bu köşeyi zamanın kroniğine dönüştürme arzusundayım. Jeopolitik gelişmelerin bağlantılarını ve anlayışının ruhunu anlama çabasından hareketle, kişisel deneyimlerin inceliklerini kapsayan bu köşe, sadece içsel düşünce ve duygularımın bir yansıması olmayacak; aynı zamanda, küresel gelişmelerin dokusunu aktarmak için bir araç olarak da hizmet edecek.

Hızla değişen ve birbirine bağlı kaderlerle tanımlanan bir dönemde, bireysel hikâyelerimiz daha geniş bir anlatıya dönüşmek adına önemli hale geliyor. Bu günlük, yaşam labirentindeki bir anlatıcı rolü, sadece içsel düşünce ve duygularımın bir yansıması olmayacak; aynı zamanda etrafımdaki dünyanın gelgitlerine ve akışına karşı duyarlı bir uyanık bir tanıklığın da ifadesinin kaydı olacak. Umuyorum ki bu köşe yazıları gezegenimizin nabzına bir bakış sunar; karşılaştığımız zorluklara, kutladığımız zaferlere, katlandığımız zorluklara dair öngörü sağlar ve varoluşumuzun dokusunda paylaşılan bir farkındalık duygusu yaratma aracı olmaya hizmet eder.

Bulletin of the Atomic Scientists (Atom Bilimcileri Bülteni) tarafından insanlığın dünyanın sonuna ne kadar yaklaştığını göstermek için oluşturulan [Kıyamet Günü Saati](#) 2023'ün Ocak ayında gece yarısına 90 saniye kaldığının ilanı ile başlamıştı. Bilim insanları bu sürenin 2020'e nazaran 10 saniye daha kısaldığını söylemişlerdi. Kıyamet saati teorik bir yok oluş noktasına işaret ediyor. 2023 yılında ise varoluşsal zaman çizelgemizin bekçileri, gece yarısını, kaderimizin sembolik saatini, daha önce hiç olmadığı kadar felakete yaklaştırdılar.

Geride bıraktığımız yıl mavi gezegende Rusya'nın Ukrayna'yı işgali sonrası nükleer savaş korkularını yeniden canlandırdı. Kaldı ki Amerikan yönetimi 2022'te [Armedgedon](#)'un 1962 Küba Krizi'nden sonraki en büyük tehdit olduğunu da ifade etmişti. 2023 yılı, iyiliğe dair kararlar ve umut dolu sıradan bir kutlama yerine, ürkütücü bir gerçekle açılmıştı. Geriye dönüp baktığımızda da bu ürkütücü gelişmelerin hem şiddetinin arttığına hem de coğrafi alanlara önlenemez şekilde sirayet ettiğine tanıklık ettik. Bilinmezliğin getirdiği büyük bir yılgınlık 2024'e intikal etmiş görünüyor. 2023'te insanlık kaos tanrısı Dionysus'un festivallerini kutlamaktan o kadar haz aldı ki, 2024'te de kaosun çılgınlığına devam etmekte bir sakınca görmediği anlaşılıyor.

Hâlbuki insanlığa yön verme ve daha iyiye doğru ilerleme vaadlerini tutmada ısrarcı olan dünya liderleri yaşanan trajedilerden yeterince ders almamış görünüyor. Yılın ilk on günü 2024'ün *annus horribilis* olmaya aday olduğunu şimdiden ilan etmiş gibi. Maneadların çılgınlıklarıyla Dionysus'a tapınmaya devam etmede ısrarcı olacaklarına dair emareler şimdiden filizlenmeye başladı. Liderler,

tevazu göstermeden, muhtemelen 2024'deki siyasi tercihlerinin düzen adına tüm insanlık için iyi olacağı yönünde hepimizi ikna etmeye devam edecekler. Çünkü insanın doğasındaki değişmeyen karakter, düzenin inşası için bu çılgınlığın yaşanması gerektiği konusunda hepimizi olmasa da çoğunluğumuzu ikna etme başarısına sahip. İşte tam da bu noktada trajedi gözlerimizin önünde sahneleniyor: iyi ve kötü arasındaki mücadele değil, bir iyilik iddiasının diğer bir iyilik iddiası üzerindeki zaferinin insanlığı acı çekme noktasına taşıması. Liderlerin sunduğu sınırlandırılmış tercihler arasındaki seçim yapmanın garabeti trajedinin de kaçınılmazlığa işaret etmiyor mu? Galiba cehennemin giden yolların iyiliğin taşlarıyla döşenmesi tam da böyle oluyor.

Yeni yılın ilk on gününde uluslararası ajanlara düşen başlıklar jeopolitik tsunaminin artçıları olarak, çatışmaların, hastalıkların ve iklim kaosunun yankılandığı bir dünya hakkında bağıyor. Mavi gezegenin sıkıntı içinde olduğunun belirtileri daha da belirgin hale geliyor. Rusya'nın Ukrayna'yı istilası, kolektif belirsizliğe doğru yol alışımızın katalizörü haline geldi. Jeopolitik sarsıntılar yankı buluyor, hem de yalnızca nükleer savaşın tehditlerini değil bölgesel düzeydeki mikro çatışma alanlarının birbirleriyle ilişki kurarak neredeyse tüm coğrafi alanları birer kara delik gibi içine çektiği daha büyük kaotik alanlara dönüştürmesi gibi. Öngörülemezliği yüksek ve uluslararası sistemde kaos yaratma yeteneği ve kapasitesi hayli yüksek olan büyük güçlerin yanı sıra orta ve küçük ölçekli aktörler de oyuna dahil oldular. Bu anlamda Kore Yarımadası'nın iki ülkesi istisnai bir örnek oluşturdu. Her iki aktör de kendilerine yakın kamplardaki taraflara askeri mühimmat desteği sağlıyor. Bu 1950'lerin dünyasından bugüne bakıldığında inanılmaz bir dönüşüme işaret ediyor. 2024'de uluslararası sistemde yaşamakta olan jeopolitik tsunaminin sonuçlarının limit, form ve yapı özelliklerinin nasıl olacağını öngörmek mümkün değil. Ancak boyut olarak trajediye doğru bir gidişatın emareleri dünyanın farklı coğrafyalarındaki fay hatlarında gerilime yol açıyor. Kürenin sınırları belirlenmiş çatışma alanlarında, Saul Cohen'in ifadesi ile "[basınç alanları](#)"nda (2015: 9) trajedilerin yaşanmasına devam edilecek gibi. Varoluşumuzun dokusu, darmadağın olmuş gibi görünüyor ve bir zamanlar uzak görünen kıyametin hayaleti şimdi günlük yaşantımızın istenmeyen bir refakatçisi.

2024'ün ilk ışıkları perdelere süzülürken, zamanın eşliğini koruyan ikiyüzlü

tanrı Janus'un derin sembolizmi 30 yıl sonra bir kez daha zihnime mihlandı. Janus, antik Roma'nın zamanın başlangıcını ve sonunu simgeleyen tanrısı, bir yıldan diğerine geçişin bekçisi olarak duruyor. Bu sebeple İngilizce'de Ocak ayı da onun adını alıyor. Bugün, onun çift bakışı daha önce hiç olmadığı kadar dokunaklı görünüyor. 2023'ün kalıntıları, kaos ve belirsizlik yankılarıyla, Janus'un kollarında 2024'ün bilinmeyen bölgesine doğru ilerlediği izlenimini veriyor. Onun iki yüzü, biri geçmişi diğeriyse geleceği temsil eden, önceki yılın zaferlerini ve sıkıntılarını geleceğin dokusuna işliyor. Janus'un iki yüzünde, geçmişin zorlukları ve zaferlerinin yansımaları var; aynı zamanda da zamanın dansının sessiz bir tanıklığı. Geçmiş gören yüz, geçmiş yılın mücadeleleri ve sarsıntılarıyla yüklenmiş gibi görünüyor. Aynı anda, geleceğe bakan yüz, yeni başlangıçların ve keşfedilmemiş maceraların vaadini taşıyarak, bir bekleyiş atmosferi yayıyor. Janus'un iki yönlü doğasını düşündükçe, dünyamızın gelişen olaylarını nasıl etkilediğini merak ediyorum. Acaba 2023'ün kaosunu, 2024'ün tuvaline bir uyarı hikâyesi olarak mı taşıyor? Dünün zorlukları, yarının fırsatlarıyla ince bir şekilde örülü mü? Geçmişin döngüsüyle geleceğin dansında, 2024 yolculuğuna geçmişin derslerine saygı ve henüz açılmamış sayfaların umutlu beklentisini ummaktan başka yapacak bir şey gelmiyor elimden. Zamanın labirentinde bize rehberlik edecek Janus, geçmişten gelen bilgelikle önümüzü aydınlatabilecek mi? Ancak 2024'te yine de ümitvar olma hakkımı saklı tutuyorum: Büyük güçlerin sıcak çatışmaya dönüştürmeden aralarındaki güç rekabetini yönetebilme basiretine sahip olmalarını diliyorum.

Dr. Kaan Kutlu Ataç, Hacettepe Üniversitesi Kamu Yönetimi Bölümü'nden mezun olmuştur. Aynı üniversitede Kamu Yönetimi ve Uluslararası İlişkiler alanlarında yüksek lisanslarını tamamladı. Ataç, 2016'da Hacettepe Üniversitesi Tarih Bölümü'nden doktora derecesini aldı. Mersin Üniversitesi Uluslararası İlişkiler Bölümü Öğretim Üyesi olan Ataç, Milli Savunma Üniversitesi'nde Misafir Öğretim Üyesi olarak dersler vermektedir.

Bu yazıya atıf için: Kaan Kutlu Ataç, "Distopik Şafağın Arifesinde 2024" Arayışı, 29 Ocak 2024, <https://www.uikpanorama.com/blog/2024/01/29/aka-2/>

Telif@*UIKPanorama*. Çevrimiçi olarak yayımlanan yazıların tüm telif hakları Panorama dergisine aittir. Aksi belirtilmediği sürece, yayımlanan yazılarda belirtilen görüşler yalnızca yazarına/yazarlarına aittir. UİK, Global Akademi, Panorama Yayın Kurulu ile editörleri ve diğer yazarları bağlamaz.